

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca

"Aprob"

Directorul Colegiului „Mihai Eminescu” din Soroca

Tatiana Vișniovaia

09 octombrie 2018

**Curriculum la disciplina
F.07.O.016 Formarea spirituală I**

Specialitatea

Teologie 22110

Calificarea

Predicator 341304

2018

Aprobat:

La sedința Consiliului Profesorat al Colegiului "Mihai Eminescu" din Soroca din 09 octombrie 2018

Director

Vișniovaia Tatiana

Autor:

Patrinica Vadim preot, profesor Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca

Recenzenți:

Catedrala Episcopală „Adormirea Maicii Domnului” din Soroca, Paroh PS IOAN, Episcop de Soroca

Protopopiatul bisericilor din Soroca, Protopop, Protoiereu Nicolae Craveț

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională	4
III. Competențele profesionale specifice disciplinei	5
IV. Administrarea disciplinei	5
V. Unitățile de învățare	5
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	6
VII. Studiu individual ghidat de profesor	7
VIII. Lucrările de laborator recomandate	8
IX. Sugestii metodologice	8
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	8
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	10
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	10

I. Preliminarii

Disciplina **Formarea spirituală I** se studiază în cadrul curriculumului profil teologic, specializarea predicator.

Studierea acestei discipline în învățământul teologic preuniversitar are ca scop pregătirea viitorilor slujitori ai Bisericii pentru misiunea lor pastoral-misionară și liturgică. Totodată, această disciplină își propune să formeze elevilor competențe, valori și atitudini în acord cu principiile Bisericii Ortodoxe și cu cerințele societății contemporane.

Elaborarea curriculumului **Formarea spirituală I** a avut în vedere organizarea ofertei educaționale în competențe și conținuturi ale învățării, prezentate distinct pentru fiecare dintre unitățile de conținut. Stabilirea competențelor și selectarea conținuturilor au fost realizate respectând principiile relevanței, accesibilității și transmiterii sistematizate a cunoștințelor.

Curriculumul **Formarea spirituală I** este structurată pe următoarele componente:

- competențele generale ale disciplinei, vizate a fi formate pe întreg parcursul anului;
- valori și atitudini promovate, prin învățarea disciplinei;
- competențe specifice asociate cu conținuturile învățării;
- lista unităților de conținut, prezentată distinct;
- sugestii metodologice;
- recomandări bibliografice pentru lectura suplimentară.

II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională

Formarea spirituală este procesul de asimilare continuă a harului Duhului Sfânt, prin Taine și nevoință duhovnicească, prin care creștinul își însușește personal natura omenească restaurată a lui Hristos, cu scopul dobândirii asemănării cu Dumnezeu.

Prin expresia spiritualitate creștină ne referim la modul în care omul percepe și își desfășoară relația lui cu Dumnezeu, prin Hristos.

Studiul acestei discipline la nivel academic are în vedere sistematizarea învățăturilor despre spiritualitatea creștină. Sistematizarea poate fi făcută:

- Teologic (ce spune teologia creștină despre relația cu Dumnezeu?)
- Istoric (cum a evoluat spiritualitatea creștină de-a lungul istoriei?)
- Antropologic (care sunt factorii umani determinanți în interacțiunea dintre Dumnezeu și om?)

Formarea spirituală are în vedere îndeosebi mijloacele prin care creștinul asimilează harul dumnezeiesc. Spiritualitatea și formarea împărtășesc latura practică, dar formarea face parte din spiritualitate.

La studierea acestei discipline elevul va fi capabil de:

Conștientizarea importanței valorilor spiritualității ortodoxe pentru viața personală și a comunității.

- Iubirea față de Dumnezeu și față de aproapele.
- Angajarea în trăirea vieții celei noi în Hristos.
- Respectul față de semenii de alte credințe și convingeri.

- Interesul pentru aprofundarea cunoștințelor religioase în vederea permanentei deveniri spirituale.

III. Competențele profesionale specifice disciplinei

CS1. Definirea specificului spiritualității ortodoxe.

CS2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice spiritualității ortodoxe în diferite contexte de comunicare.

CS3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor din domeniul spiritualității ortodoxe în structura propriilor atitudini și comportamente.

IV. Administrarea disciplinei

Semestrul	Numărul de ore			Modalitate de evaluare	Numărul de credite	
	Total	Contact direct				Lucrul individual
		Prelegeri	Practică / Seminar			
VII	120	30	15	75	Examen	4

V. Unități de învățare

Unități de competență	Unități de conținut
1. Definirea specificului spiritualității ortodoxe	
UC1. Analizarea semnificațiilor termenilor comuniune și spiritualitate, în contextul spiritualității ortodoxe. UC2. Prezentarea de ansamblu a scrierilor patristice semnificative pentru înțelegerea noțiunii de comuniune creștină. UC3. Identificarea conceptelor teologice specifice care fundamentează viața de comuniune.	1. Dimensiunea ontologică a iubirii. 2. Spiritualitatea iubirii aproapei. 3. Rugăciune și milostenie. 4. Comuniune și spiritualitate. 5. Mărturii ale sfinților (Sfântul Ioan Damaschin, Sfântul Simeon Noul Teolog, Sfântul Grigorie Palama, Sfântul Serafim de Sarov). 6. Aghiografie contemporană și marile Centre duhovnicești. 7. Omul, de la ipostas biologic la persoană eclezială. 8. Conștiința comunicării cu persoane divine și nu cu esențe divine. 9. Spiritualitatea iubirii aproapei. 10. Rugăciunea ca slujire în comunitate. 11. Maica Domnului, model de iubire creștină. 12. Rugăciunea adresată Fiului împreună cu Maica Domnului. 13. Sfinții, călăuze în rugăciune și în cunoașterea lui Dumnezeu.

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice spiritualității ortodoxe în diferite contexte de comunicare	
UC4. Utilizarea corectă a conceptelor teologice specifice spiritualității în diferite forme de comunicare.	1. Energia personală a lui Dumnezeu. 2. Limbaj de comunicare interpersonală. 3. Omul, de la ipostas biologic la persoană eclezială. 4. Eczeziologie și mistică. 5. Energia personală a lui Dumnezeu.
UC5. Analizarea semnificațiilor conceptului de “comuniune creștină” în diferite context.	6. Omul, de la ipostas biologic la persoană eclezială. 7. Eczeziologie și mistică. 8. Iubirea Maicii Domnului pentru Fiul.
3. Integrarea valorilor și cunoștințelor din domeniul spiritualității ortodoxe în structura propriilor atitudini și comportamente	
UC6. Argumentarea importanței modelului pentru formarea ca persoană autentică	1. Dimensiunea ontologică a iubirii. 2. Mistical în Biserică. 3. Maica Domnului, model de iubire creștină. 4. Sfinții în Împărăția lui Dumnezeu. 5. Sfinții, călăuze în rugăciune și în cunoașterea lui Dumnezeu. 6. Sfinții, modele de preoție.
UC7. Evidențierea necesității studierii și cunoașterii vieților și a faptelor sfinților	
UC8. Formularea unor judecăți de valoare referitoare la competențele necesare unui duhovnic	1. Sfinții în lucrarea proriei divine. 2. Sfinții, modele de preoție. 3. Sfinții, călăuze în rugăciune și în trăire.
4. Aplicarea cunoștințelor din domeniul spiritualității ortodoxe în viața personală și a comunității, în context misionar, pastoral și liturgic	
UC9. Caracterizarea rolului personal al elevului viitor preot și duhovnic.	1. Mistical în Biserică. 2. Relația dintre iubire și rugăciune pentru aproapele. 3. Sfinții, călăuze în rugăciune și în cunoașterea lui Dumnezeu.
U10. Prezentarea modalităților de acțiune în plan spiritual, în viața aproapelui și în comunitate.	1. Rugăciunea adresată Fiului împreună cu Maica Domnului. 2. Maica Domnului, model de iubire creștină.
U11. Utilizarea cunoștințelor specifice spiritualității ortodoxe în contextul pastoral și misionar.	1. Sfinții, călăuze în rugăciune și în cunoașterea lui Dumnezeu. 2. Sfinții în Împărăția lui Dumnezeu. 3. Comuniune și spiritualitate.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. d/o	Unitatea de învățare	Numărul de ore		
		Total	Contact direct	

			Prelegeri	Practică/ Seminar	Lucrul individual
1.	Definirea specificului spiritualității ortodoxe.	12	8	6	15
2.	Utilizarea adecvată a conceptelor specifice spiritualității ortodoxe în diferite contexte de comunicare.	30	8	2	20
3.	Integrarea valorilor și cunoștințelor din domeniul spiritualității ortodoxe în structura propriilor atitudini și comportamente.	12	6	4	20
4.	Aplicarea cunoștințelor din domeniul spiritualității ortodoxe în viața personală și a comunității, în context misionar, pastoral și liturgic.	12	8	3	20
TOTAL		120	30	15	75

VII. Studiul individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de realizat	Modalități de evaluare	Termen de realizare
1. Reprezentarea timpului și a spațiului în istorie			
Rugăciune și milostenie.	Definiție Rugăciune și milostenie.	Prezentarea individuală	Săptămâna 2
Omul, de la ipostas biologic la persoană eclezială.	Axă Descrierea procesului Omul, de la ipostas biologic la persoană eclezială.	Prezentarea individuală	Săptămâna 4
Maica Domnului, model de iubire creștină.	Eseu structurat	Susținere publică	Săptămâna 6
2. Interpretarea surselor istoriei Bisericii Universale			
Iubirea Maicii Domnului pentru Fiu.	Interpretare biblică	Susținere publică	Săptămâna 8
3. Investigarea și interpretarea faptelor și a proceselor istoriei Bisericii Universale			
Sfinții în Împărăția lui Dumnezeu.	Descriere Enumerarea și descrierea Sfinților din Împărăția lui Dumnezeu	Prezentarea individuală	Săptămâna 10
Sfinții în lucrarea proriei divine.	Formularea unor judecăți de valoare referitoare la	Prezentarea individuală	Săptămâna 12

Sfinții, modele de preoție. Sfinții, călăuze în rugăciune și în trăire.	competențele necesare unui duhovnic		
4. Utilizarea adecvată a limbajului de specialitate			
Rugăciunea adresată Fiului împreună cu Maica Domnului	Analiză Înșușirea rugăciunii.	Recitare publică	Săptămâna 14

VIII. Lucrări practice recomandate

1. Sfinții, modele de preoție.

IX. Sugestii metodologice

Curriculumul la disciplina **Formare spirituală I**, profil teologic, a urmărit deplasarea accentului de pe conținuturi pe competențe, asigurându-se astfel o perspectivă nouă asupra domeniului teologic și asupra demersului didactic. Competențele specifice au fost corelate cu unitățile de conținut, avându-se în vedere posibilitatea ca o competență specifică să poată fi realizată prin una sau prin mai multe unități de conținut.

Conținuturile sunt prezentate în mod sistematic, urmărind pregătirea elevului pentru aplicarea cunoștințelor de spiritualitate ortodoxă în viața personală și a comunității, în context misionar, pastoral și liturgic. Curriculumul vizează valorificarea cunoștințelor asimilate, precum și dezvoltarea unor teme noi, în concordanță cu specificul vârstei elevilor și cu nevoile de cunoaștere și de îndrumare spirituală ale acestora. Temele propuse au urmărit, pe de o parte, însușirea unei terminologii necesare înțelegerii diferitelor concepte, iar pe de altă parte dezvoltarea unor valori și atitudini fundamentale pentru spiritualitatea ortodoxă.

Temele au fost selectate din perspectiva următoarelor principii:

- accentuarea caracterului pragmatic, prin concentrarea pe aspecte referitoare la aplicarea valorilor religioase în diferite contexte (viața personală, context liturgic, viața comunității etc.);
- înțelegerea și cultivarea valorilor spiritualității ortodoxe în vederea aplicării lor ulterioare în calitate de preot și mai ales în calitate de duhovnic;
- corelarea cunoștințelor din domeniul spiritualității cu cele din alte domenii teologice (misionar, liturgic, duhovicesc).

Prezentul curriculum a fost elaborat luându-se în considerare specificul celorlalte discipline.

În desfășurarea activității didactice sugerăm utilizarea unor strategii cât mai diversificate, care să respecte însă specificul disciplinei și care să combine metodele clasice, expozitive de predare – prelegerea, argumentarea, explicația, expunerea sistematică – cu cele de tip euristic, utile în analiza și interpretarea textelor patristice sau biblice.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Formele de evaluare determinate de perioada de studiu:

- Evaluare (ascultare) orală: evaluarea curentă care se bazează pe aprecierea gradului și a calității de participare intelectuală a studenților în cadrul prelegerilor și seminariilor, pregătirea pentru seminare, evaluarea lucrului cu literatura recomandată.
- Evaluare scrisă - elaborare de informații suplimentare în cadrul fiecărei teme (referate, ese, scheme, tabele, materiale ilustrative) probe de control, alte lucrări scrise;

Forma finală de evaluare este examenul scris, care va consta dintr-un test care va reflecta conținutul tematic al cursului. Evaluarea orală va presupune a răspunde la itemi din trei domenii cognitive: cunoaștere și înțelegere, aplicare, integrare.

Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor cognitive sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Rezumatul oral	• Expune tematica lucrării în cauză. • Utilizează formulări proprii, fără a distorsiona mesajul lucrării supuse rezumării. • Expunerea orală este concisă și structurată logic. • Folosește un limbaj bogat, adecvat tematicii lucrării în cauză. • Respectarea coeficientului de reducere a textului: 1/3 din textul inițial.
2.	Rezumatul scris	• Expune tematica lucrării în cauză. • Utilizează formulări proprii, fără a distorsiona mesajul lucrării supuse rezumării. • Textul rezumatului este concis și structurat logic. • Folosește un limbaj bogat, adecvat tematicii lucrării în cauză. • Fidelitatea: înțelegerea esențialului și reproducerea lui, nu trebuie să existe contrasens. • Coerența: rezumatul are o unitate și un sens evidente, lizibile pentru cei care nu cunosc textul sursă. • Progresia logică: înlănțuirea ideilor, prezentarea argumentelor sunt clare și evidente. • Respectarea modalităților de enunțare a textului sursă: rezumatul este o oglindă micșorată dar fidelă textului sursă. • Muncă pertinentă de reformulare: rezumatul nu este un colaj de citate. • Respectarea coeficientului de reducere a textului: 1/4 din textul inițial. • Stăpânirea normelor sintactice la nivel de prezentare logică a ideilor, frazelor, paragrafelor textului. • Text formatat citeț, lizibil. plasarea clară în pagină.
3.	Referat	• Corespunderea referatului temei. • Profunzimea și completitudinea dezvoltării temei. • Adecvarea la conținutul surselor primare. • Coerența și logica expunerii. • Utilizarea dovezilor din sursele consultate. • Gradul de originalitate și de noutate. • Nivelul de erudiție. • Modul de structurare a lucrării. • Justificarea ipotezei legate de tema referatului. • Analiza în detaliu a fiecărei surse de documentare
4.	Eseu structurat	• Completitudinea interpretării informațiilor prin prisma problemei de la care pornește acesta.

		• Corectitudinea interpretării informațiilor prin prisma problemei de la care pornește acesta. • Claritatea (mesajul bine conturat în jurul unei idei pentru care exista dovezi verifi cabile, fără formulări ambigue). • Argumentarea (ideile, teoriile sunt susținute de argumente din bibliografi e). • Coerență logică (ideile au legătură unele cu altele, decurg unele din altele, nu se acceptă a se începe cu o idee pe care o dezvoltă elevul și să fi nalizeze argumentarea cu idei care nu au fost prezentate în eseu. • Interacțiunea cu materialul bibliografi c (sursele bibliografi ce sunt citate corespunzător, argumentele aduse sunt susținute prin prezentarea diferitelor cercetări. • Originalitatea, creativitatea, inovațiile (modul deosebit prin care este abordată tema, prezentarea opiniilor personale bazate pe analiza surselor bibliografi ce). • Aspectul general al eseului (respectarea normelor stilistice și gramaticale, aranjarea în pagină). • Centrarea bibliografi ei eseului pe nu mai puțin de 3-4 titluri reprezentative din literatura de specialitate.
5.	Schemă pe calculator	• Redarea esenței subiectului în cauză. • Relevanța elementelor grafi ce utilizate. • Modul de amplasare a elementelor grafice. • Creativitatea și originalitatea. • Corectitudinea reprezentării legăturilor (relațiilor) dintre elemente. • Corectitudinea redării caracteristicilor relevante ale elementelor grafi ce ale schemei. • Corectitudinea redării caracteristicilor relevante ale relațiilor între elementele grafi ce ale schemei.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Denumirea disciplinei	Mijloace recomandate
Formare spirituală I	- Calculatoare portabile (laptop, notebook); - Suport de curs.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. d/o	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată aceasta
1.	Krivocheine, Basile, În Lumina lui Hristos, Editura I.B.M. al B.O.R., București, 1997	https://arhiepiscopiaramnicului.ro/sites/default/files/arhiepiscopiaramnicului/attachments/2016/04/pastorala_inviere_bt_2016.pdf

2.	Guillaumont, Antoine, Originile vieții monahale, Editura Anastasia, București, 1998.	https://ru.scribd.com/document/155462962/Antoine-Guillaumont-Originile-Vietii-Monahale
3.	Dionisiatul, Teoclit, Maica Domnului în teologia și iconografia Sfinților Părinți, Editura Bizantină, București, 2002.	internet
4.	Coniaris, A.M., Taina persoanei, calea către Dumnezeu, Editura Sofia, București, 2002.	internet
5	Bobrinskoy, Boris, Taina Bisericii, Editura Patmos, Cluj Napoca, 2002.	internet
6.	Arhimandritul Sofronie, Vom vedea pe Dumnezeu așa cum Este, Editura Sofia, București, 2005.	http://www.cuvantul-ortodox.ro/vom-vedea-pe-dumnezeu-precum-este-arhimandritul-sofronie-binecuvantarea-de-a-cunoaste-calea-mana-nevazuta/
7.	http://teologie.cunbm.utcluj.ro/pdf/SU_cuprins/studia_1_2009.pdf	internet